

George Antoniu

Tudorel Toader

(coordonatori)

Explicațiile Codului penal

**Volumul IV
(Articolele 257-366)**

**Versavia Brutaru, Carmen Adriana Domocoș, Constantin Duvac,
Constantin Ioan Gliga, Nicoleta-Elena Hegheș, Ion Ifrim,
Gheorghe Ivan, Ruxandra Răducanu, Ion Rusu, Marieta Safta,
Laura Stănilă, Mihai Ștefănoaia, Tudorel Toader, Ioana Vasiu**
(autori)

Universul Juridic

București

-2025-

Cuprins

Abrevieri.....	11
TITLUL III	
INFRAȚIUNI PRIVIND AUTORITATEA ȘI FRONTIERA DE STAT.....	13
Generalități (art. 257-265).....	13
Bibliografie generală la Titlul III.....	16
Capitolul I	
Infrațiuni contra autorității.....	17
Generalități (art. 257-261).....	17
Bibliografie specială la Capitolul I (Titlul III).....	18
Art. 257. Ultrajul.....	18
Art. 258. Uzurparea de calități oficiale.....	29
Art. 259. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri.....	33
Art. 260. Ruperea de sigilii.....	37
Art. 261. Sustragerea de sub sechestru.....	41
Capitolul II	
Infrațiuni privind frontiera de stat.....	46
Generalități (art. 262-265).....	46
Bibliografie specială la Capitolul II (Titlul III).....	47
Art. 262. Trecerea frauduloasă a frontierei de stat.....	47
Art. 263. Traficul de migranți.....	53
Art. 264. Facilitarea șederii ilegale în România.....	57
Art. 265. Sustragerea de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României.....	61
TITLUL IV	
INFRAȚIUNI CONTRA ÎNFĂPTUIRII JUSTIȚIEI.....	65
Generalități (art. 266-288).....	65
Bibliografie generală la Titlul IV.....	70
Art. 266. Nedenunțarea.....	71
Art. 267. Omisiunea sesizării.....	76
Art. 268. Inducerea în eroare a organelor judiciare.....	80
Art. 269. Favorizarea făptuitorului.....	85
Art. 270. Tăinuirea.....	90
Art. 271. Obstrucționarea justiției.....	95
Art. 272. Influențarea declarațiilor.....	100
Art. 273. Mărturia mincinoasă.....	106
Art. 274. Răzbunarea pentru ajutorul dat justiției.....	113
Art. 275. Sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri.....	115
Art. 276. Presiuni asupra justiției (abrogat).....	119
Art. 277. Compromiterea intereselor justiției.....	119
Art. 278. Încălcarea solemnității ședinței.....	124
Art. 279. Ultrajul judiciar.....	126

Art. 280. Cercetarea abuzivă.....	131
Art. 281. Supunerea la rele tratamente	134
Art. 282. Tortura.....	137
Art. 283. Represiunea nedreaptă	144
Art. 284. Asistența și reprezentarea neloială.....	148
Art. 285. Evadarea.....	151
Art. 286. Înlesnirea evadării.....	156
Art. 287. Nerespectarea hotărârilor judecătorești.....	160
Art. 288. Neexecutarea sancțiunilor penale.....	166

TITLUL V

INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE ȘI DE SERVICIU	170
Generalități (art. 289-309).....	170

Bibliografie generală la Titlul V.....	176
---	------------

Capitolul I

Infrațiuni de corupție.....	179
Generalități (art. 289-294).....	179
Bibliografie specială la Capitolul I (Titlul V)	192
Art. 289. Luarea de mită	194
Art. 290. Darea de mită.....	227
Art. 291. Traficul de influență.....	239
Art. 292. Cumpărarea de influență.....	260
Art. 293. Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia	268
Art. 294. Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia	270

Capitolul II

Infrațiuni de serviciu	275
Generalități (art. 295-309).....	275
Bibliografie specială la Capitolul II (Titlul V)	280
Art. 295. Delapidarea.....	283
Art. 296. Purtarea abuzivă	294
Art. 297. Abuzul în serviciu	300
Art. 298. Neglijența în serviciu	315
Art. 299. Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual.....	321
Art. 300. Uzurparea funcției.....	329
Art. 301. Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane	335
Art. 302. Violarea secretului corespondenței.....	343
Art. 303. Divulgarea informațiilor secrete de stat.....	353
Art. 304. Divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice.....	364
Art. 305. Neglijența în păstrarea informațiilor.....	375
Art. 306. Obținerea ilegală de fonduri.....	381
Art. 307. Deturnarea de fonduri.....	389
Art. 308. Infrațiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane	397
Art. 309. Faptele care au produs consecințe deosebit de grave.....	404

TITLUL VI

INFRAȚIUNI DE FALS	408
Generalități (art. 310-328).....	408

Bibliografie generală la Titlul VI..... 418

Capitolul I

Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori	420
Generalități (art. 310-316).....	420
Bibliografie specială la Capitolul I (Titlul VI)	422
Art. 310. Falsificarea de monede	423
Art. 311. Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată	436
Art. 312. Falsificarea de timbre sau efecte poștale	448
Art. 313. Punerea în circulație de valori falsificate sau dobândirea de instrumente de plată fără numerar falsificate	456
Art. 314. Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori.....	469
Art. 315. Emiterea frauduloasă de monedă	480
Art. 316. Falsificarea de valori străine.....	485

Capitolul II

Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcarea.....	488
Generalități (art. 317-319).....	488
Bibliografie specială la Capitolul II (Titlul VI).....	489
Art. 317. Falsificarea de instrumente oficiale	489
Art. 318. Folosirea instrumentelor false.....	498
Art. 319. Falsificarea de instrumente de autentificare străine	503

Capitolul III

Falsuri în înscrisuri.....	508
Generalități (art. 320-328).....	508
Bibliografie specială la Capitolul III (Titlul VI).....	511
Art. 320. Falsul material în înscrisuri oficiale.....	511
Art. 321. Falsul intelectual.....	517
Art. 322. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată	521
Art. 323. Uzul de fals.....	527
Art. 324. Falsificarea unei înregistrări tehnice.....	531
Art. 325. Falsul informatic	534
Art. 326. Falsul în declarații.....	539
Art. 327. Falsul privind identitatea.....	544
Art. 328. Infrațțiuni de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin.....	549

TITLUL VII

INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI PUBLICE	551
Generalități (art. 329-366).....	551

Bibliografie generală la Titlul VII..... 568

Capitolul I

Infrațțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate.....	571
Generalități (art. 329-333).....	571
Bibliografie specială la Capitolul I (Titlul VII).....	579

Art. 329. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă.....	580
Art. 330. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă din culpă.....	592
Art. 331. Părăsirea postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului ori a altor substanțe sau refuzul ori sustragerea de la prelevarea de mostre biologice.....	600
Art. 332. Distrugerea sau semnalizarea falsă	615
Art. 333. Accidentul de cale ferată.....	626
Capitolul II	
Infrațiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice.....	629
Generalități (art. 334-341).....	629
Bibliografie specială la Capitolul II (Titlul VII).....	630
Art. 334. Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat.....	631
Art. 335. Conducerea unui vehicul fără permis de conducere.....	634
Art. 336. Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe.....	636
Art. 336 ¹ . Consumul de alcool sau de alte substanțe psihoactive ulterior producerii unui accident de circulație	639
Art. 337. Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice.....	641
Art. 338. Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia.....	643
Art. 339. Împiedicarea sau îngreunarea circulației pe drumurile publice	645
Art. 340. Nerespectarea atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor.....	648
Art. 341. Efectuarea de lucrări neautorizate în zona drumului public	651
Capitolul III	
Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive.....	655
Generalități (art. 342-347).....	655
Bibliografie specială la Capitolul III (Titlul VII).....	667
Art. 342. Nerespectarea regimului armelor și al munițiilor	669
Art. 343. Uzul de armă fără drept	692
Art. 344. Falsificarea sau modificarea. Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe arme letale	699
Art. 345. Nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive.....	704
Art. 346. Nerespectarea regimului materiilor explozive	715
Art. 346 ¹ . Nerespectarea regimului precursorilor de explozivi restricționați.....	723
Art. 347. Sancționarea tentativei.....	729

Capitolul IV	
Infrațiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege	730
Generalități (art. 348-351).....	730
Bibliografie specială la Capitolul IV (Titlul VII)	731
Art. 348. Exercițarea fără drept a unei profesii sau activități.....	732
Art. 349. Neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă	745
Art. 350. Nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă	758
Art. 351. Camăta.....	765
Capitolul V	
Infrațiuni contra sănătății publice.....	772
Generalități (art. 352-359).....	772
Bibliografie specială la Capitolul V (Titlul VII).....	773
Art. 352. Zădărnicierea combaterii bolilor	774
Art. 352 ¹ . Omisiunea declarării unor informații	784
Art. 353. Contaminarea venerică.....	787
Art. 354. Transmiterea sindromului imunodeficientar dobândit	791
Art. 355. Răspândirea bolilor la animale sau plante.....	797
Art. 356. Infectarea apei.....	802
Art. 357. Falsificarea sau substituirea de alimente ori alte produse.....	806
Art. 358. Comercializarea de produse alterate	810
Art. 359. Traficul de produse sau substanțe toxice	815
Capitolul VI	
Infrațiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice.....	819
Generalități (art. 360-366).....	819
Bibliografie specială la Capitolul VI (Titlul VII)	836
Art. 360. Accesul ilegal la un sistem informatic.....	837
Art. 361. Interceptarea ilegală a unei transmisii de date informatice	853
Art. 362. Alterarea integrității datelor informatice	860
Art. 363. Perturbarea funcționării sistemelor informatice.....	866
Art. 364. Transferul neautorizat de date informatice.....	873
Art. 365. Operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice.....	876
Art. 366. Sancționarea tentativei	884

TITLUL III

Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat

Generalități (art. 257-265)

 COMENTARII (Prof. univ. dr. CS II Nicoleta-Elena Hegheș*)

1. Codul penal în vigoare în raport cu legea penală anterioară

Titlul III al Părții speciale din Codul penal, intitulat *Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat*, este structurat în două capitole: Capitolul I, *Infrațiuni contra autorității*, și Capitolul II, *Infrațiuni privind frontiera de stat*.

În acest titlu sunt preluate infracțiunile din Titlul V, intitulat *Infrațiuni contra autorității*, din Codul penal anterior, cu excepția *infracțiunii de ofensă adusă unor însemne*. În Expunerea de motive a Proiectului de lege privind Codul penal, se specifică faptul că „renunțarea la infracțiunea de ofensă adusă unor însemne reprezintă concluzia la care s-a ajuns în urma analizării necesității acestei incriminări, dar și a proporționalității dintre natura și severitatea mijloacelor de constrângere, pe de o parte, și importanța valorii sociale ocrotite prin aceste mijloace, pe de altă parte. În ceea ce privește necesitatea incriminării unei asemenea fapte nu există argumente care să susțină în mod rezonabil menținerea acesteia în sfera de protecție penală, în condițiile în care practica judiciară este aproape inexistentă în această materie”.

De asemenea, remarcăm faptul că nu mai este preluată în actuala reglementare din Codul penal anterior incriminarea în legătură cu portul nelegal de decorații sau semne distinctive și nici dispozițiile cu privire la faptele de lovire, vătămare, amenințare, lipsire de libertate în mod ilegal, loviri sau vătămări cauzatoare de moarte comise împotriva soțului sau a unei rude apropiate a uneia dintre persoanele menționate în art. 239 alin. (5) în scop de intimidare sau răzbunare în legătură cu exercitarea de către acestea din urmă a atribuțiilor de serviciu – art. 239¹ C. pen. anterior. Astfel,

* Cercetător științific gr. II la Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române; profesor universitar doctor și prodecan la Facultatea de Științe Juridice și Administrative „Momcilo Luburici”, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București; doctor în drept și postdoctorat la Facultatea de Drept, Universitatea din București; vicepreședinte al Asociației Criminaliștilor din România, membru al Asociației Române de Științe Penale și al grupului român Association Internationale de Droit Pénal.

art. 257 alin (3) C. pen. sancționează orice infracțiune comisă în condițiile alin. (2) al art. 257 împotriva unui membru de familie al funcționarului.

În ipoteza comiterii faptelor de ultraj în scop de intimidare sau răzbunare, textele prevăzute de art. 257 alin. (2) și (3) sunt cuprinzătoare, în sensul că au în vedere atât membrii familiei, cât și bunurile funcționarului ultragiat.

Astfel, Capitolul I cuprinde cinci infracțiuni: ultrajul (art. 257), uzurparea de calitate oficială (art. 258), sustragerea sau distrugerea de înscrisuri (art. 259), ruperea de sigilii (art. 260) și sustragerea de sub sechestru (art. 261).

Totodată, au fost introduse patru infracțiuni noi cu privire la frontiera de stat în Capitolul II, respectiv: trecerea frauduloasă a frontierei de stat (art. 262); traficul de migranți (art. 263); facilitarea șederii ilegale în România (art. 264) și sustragerea de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României (art. 265). Acestea erau incriminate prin legi speciale.

2. Obiectul juridic generic al infracțiunilor cuprinse în Capitolul I, *Infracțiuni contra autorității*, este constituit din relațiile sociale care se formează și se desfășoară în legătură cu exercitarea autorității de stat. Relațiile sociale ocrotite sunt indispensabile funcționării instituțiilor publice și garantării ordinii de drept, iar încălcarea lor vizează înseși stabilitatea și credibilitatea statului.

Cu privire la obiectul juridic generic al infracțiunilor din Capitolul II, *Infracțiuni privind frontiera de stat*, se evidențiază rolul esențial al frontierei ca expresie a suveranității și securității naționale. Acesta este reprezentat de relațiile sociale care se formează și se desfășoară în legătură cu ocrotirea frontierei de stat împotriva trecerii ilegale a frontierei, a traficului de migranți, a actelor ilicite de facilitare a șederii în România a unei persoane străine care nu are domiciliul în România sau de sustragere a unui străin de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României.

3. Aspectele comune ale infracțiunilor prevăzute în Titlul III, *Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat*, se referă și la subiectul activ al infracțiunilor contra autorității sau privind frontiera de stat, care este, de regulă, orice persoană care îndeplinește condițiile generale ale răspunderii penale. O calitate specială a subiectului activ al infracțiunii atrage, de regulă, o formă agravată a infracțiunii: de exemplu, străinul declarat indezirabil în cazul infracțiunii de trecere frauduloasă a frontierei de stat prevăzute de art. 262 alin. (2) lit. b) C. pen.

Majoritatea infracțiunilor din acest titlu al Codului penal au un obiect material. Între elementul material și urmarea imediată trebuie să existe o legătură de cauzalitate, care rezultă, de obicei, din materialitatea faptei (*ex re*).

De asemenea, sunt comune la aceste infracțiuni și modalitățile agravate pe care acestea le prezintă.

4. Elemente de ordin criminologic

Analiza criminologică a infracțiunilor contra autorității și a celor privind frontiera de stat scoate în evidență faptul că aceste categorii de fapte au o dublă semnificație: pe de o parte, ele reflectă vulnerabilități interne ale societății românești, legate de respectul față de instituțiile statului și de modul de exercitare a autorității, iar pe de altă parte, ele evidențiază presiuni externe generate de procese complexe, cum sunt migrația internațională, crizele geopolitice sau criminalitatea organizată transnațională.

Infrațiunile contra autorității pun în lumină relația tensionată dintre cetățean și stat. Din perspectivă criminologică, cauzele lor se regăsesc în deficiențele de educație juridică, în lipsa de încredere în instituții și în climatul social uneori ostil față de reprezentanții puterii publice. Aceste infrațiuni au, prin urmare, un impact direct asupra prestigiului autorităților și a capacității acestora de a-și exercita în mod eficient atribuțiile. Prevenirea lor presupune nu doar aplicarea fermă a legii, ci și măsuri de consolidare a autorității prin transparență, corectitudine și apropiere de cetățean.

În schimb, infrațiunile privind frontiera de stat au o dimensiune pronunțat transnațională, fiind adesea rezultatul interacțiunii dintre factori economici, politici și sociali din afara granițelor. Traficul de migranți sau facilitarea șederii ilegale sunt fenomene alimentate de rețele criminale internaționale, dar și de vulnerabilitățile unor comunități locale atrase de câștigurile materiale. Din această perspectivă, criminologia atrage atenția asupra rolului important al cooperării internaționale și al politicilor de securizare a frontierelor, dar și asupra nevoii de a aborda migrația ilegală ca fenomen complex, care implică atât dimensiunea represivă, cât și pe cea umanitară.

5. Referințe de drept comparat

Comparând legislația penală a României cu cea a altor state europene, se observă un nucleu comun de reglementare, respectiv, pentru infrațiunile contra autorității, protecția funcționarilor publici, incriminarea ultrajului și a uzurpării de funcții, iar pentru infrațiunile privind frontiera de stat – incriminarea trecerii ilegale, a traficului de migranți și a facilitării șederii nelegale.

Diferențele se manifestă în planul terminologiei și al gravității sancțiunilor, dar spiritul reglementărilor este similar, reflectând atât necesitatea menținerii prestigiului autorității, cât și obligațiile internaționale asumate de statele europene în combaterea migrației ilegale și a criminalității organizate.

Acestea vor fi dezvoltate, acolo unde va fi cazul, la fiecare infrațiune în parte.